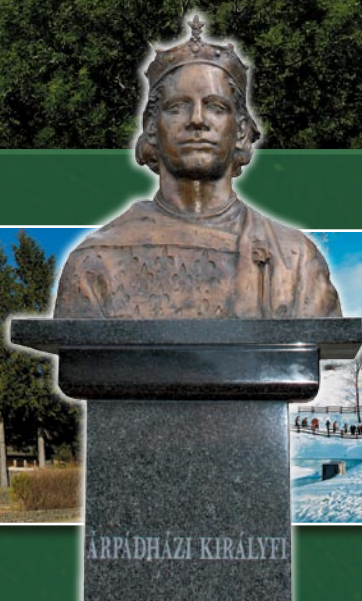

Mátraszentimre

Obec Alkár

Mátraszentimre – a közigazgatásilag hozzátartozó településekkel (Mátraszentistván, Mátraszentlászló, Galyatető (1), Fallóskút (2), Bagolyirtás) – a Mátra nyugati területén, egyedülálló szubalpin mikroklimájú, gyönyörű természeti környezetben található. Rendkívüli friss levegője gyógyító hatását. Magyarország legmagasabban fekvő községe. Budapestről való távolsága 110 km. Könnyen megközelíthető az M3-as autópályán Gyöngyösig, innen tovább a 24-es számú főútvonalon Mátrafüreden, Mátraházán keresztül. A másik irányból Hatvanig az M3-as autópályán, onnan a 21-es főúton Pásztóig. Pásztótól Hasznoson és Mátrakeresztesen át juthatunk el célunkhoz.

A település első lakott helye Mátraszentistván, régi nevén Felső-Huta volt, ami a XVIII. század közepe táján keletkezett a Szudétákból jött német származású üvegfüvő iparosok és a Közép-Szlovákiából érkezett szlovák faszénégetők letelepedésével. Ezt követően jött létre Mátraszentlászló, Fiskalitáshuta, és csak kb. 100 évvel később Mátraszentimre, azaz Ötházhuta. A falvak őslakói a mai napig szlovák anyanyelvűnek vallják magukat. Beszélnek nyelvüket, őrzik hagyományait, gyermekeik az óvodában és iskolában tanulják a szlovák nyelvet.

A felső-mátrai településeket a trianoni egyezséget követően fedezték fel. Első jelentős üdülője a Galyatetőn megépített Nagyszálló volt, amit 1936-ban kezdtek építeni és 39-ben adták át az üdülővendégeknek. A szállóhoz kis kápolna is épült, ezt a kápolnát 1941-ben szentelték fel (3). Az üdülő rendszeres vendége volt Kodály Zoltán is, aki a környező községekben gyűjtötte a Mátrai képekben hallható dalait. Tiszteletére emlékszobát rendeztek be a szállóban. A parkban megtekinthető a Kodály-fa, melynek árnyékában üldögélt és komponálta a Csendes misét.

A II. világháborút követően egyre több vállalati és szak szervezeti üdülőt emeltek. Emellett megnőtt a magán-szállások és a nyaralók száma is. A helyiek eleinte kis parasztházakban fogadták a vendégeket, a 60-as évektől azonban új építésű fürdőszobás házak elégitik ki az üdülni vágyók igényét. Galyatetőn, Fallóskúton és Bagolyirtáson üdülőfalvak jöttek létre.

1

2

3

4

Obec Alkár (Mátraszentimre) spolu s osadami, ktoré k nej administratívne patria (Mátraszentistván, Mátraszentlászló, Galyatető (1), Fallóskút (2), Bagolyirtás), sa nachádzajú v západnej oblasti pohoria Mátra, v prekrásnom prírodnom prostredí s jedinečnou subalpínskou mikroklimou. Tunajší mimoriadne čerstvý vzduch má liečivý účinok. Ide o najvyššie ležiacu obec v Maďarsku vo vzdialenosti 110 kilometrov od Budapešti. Obec je ľahko prístupná po diaľnici M3, v meste Gyöngyös odbočením na hlavnú cestu č. 24 cez osady Mátrafüred a Mátraháza. Do obce Alkár z druhého smeru sa dostaneme na diaľnici M3 po mesto Hatvan, odtiaľ po hlavnej ceste č. 21, a od Pastúchova (Pásztó) cez Hasznos a Mátrakeresztes.

Prvým obývaným miestom osady bol Mátraszentistván, svojim starým menom Horná Huta (Felső-Huta), ktoré vzniklo v strede 18. storočia, keď sa tu usídlili remeselníci: slovenskí paliči dreveného uhlia prichádzajúci zo stredného Slovenska a fúkači skla nemeckého pôvodu zo Sudet. Následne vznikla lokalita Fiškalitáš Huta (Mátraszentlászló) a približne až o sto rokov neskôr Alkár, čiže Petidomky (Ötházhuta). Pôvodní obyvatelia týchto dedín dodnes sa hlásia k svojmu pôvodu a slovenskému materinskému jazyku, hovoria po slovensky, zachovávajú svoje tradície, ich deti v materskej a základnej škole sa učia po slovensky.

Osady hornej Matry z hľadiska turistiky objavili po Trianonskej mierovej zmluve. Prvým významným rekreačným strediskom okolia bol Grandhotel v Galyatető. K hotelu postavili aj kaplnku, ktorá bola vysvätená v roku 1941 (3). Pravidelným hosťom hotelu bol aj Zoltán Kodály, ktorý piesne známe z jeho skladby Matranské obrazy zbieral v okolitých osadách. Na jeho počesť v hoteli zriadili pamätnú izbu. V parku si môžete pozrieť strom Z. Kodálya, v tieni ktorého slávny skladateľ posedával a komponoval „Tichú omšu“.

Po II. svetovej vojne Grand Hotel nasledovalo čoraz viac podnikových a odborárskych zotavovní. Popritom vzrástol aj počet súkromných ubytovní, chát a vil. Miestni obyvatelia prijímali hostí spočiatku vo svojich skromných sedliackych dokoch, avšak od 60-ych rokov uspokojujú požiadavky rekreatantov novými, modernými domami s plným

Az üdülők jelentős része igyekszik lépést tartani a modern kor igényeivel, így a vállalati és szakszervezeti üdülőkből 4 csillagos wellness hotelek jöttek létre. Pl. Grandhotel Galya, Hotel Narád.

A településegyüttes közigazgatási központja Mátraszentimre lett. Itt található a legfontosabb közintézmények: polgármesteri hivatal, általános iskola és óvoda, takarékszövetkezet, posta, orvosi rendelő, gyógyszertár, üzletek (ABC, zöldséges, ajándék).

Mátraszentistvánban az elmúlt néhány évben országos hírű, osztrák minőségű Síparkot alakítottak ki. 9 változatos sípálya között válogathatnak a sísport szerelmesei. A mintegy 4 km-es pályarendszeren hóagyúk biztosítják a megfelelő minőségű és mennyiségű havat a téli hónapokban (6, 8). Vonzerőt jelent az idelátogatók számára a Vidróczki csárda, ahol még maga Vidróczki Márton – a Mátra és a Bükk betyárja – is megfordult.

Mátraszentlászló ugyancsak a sípálya közelsége miatt vált egyre népszerűbbé. A pálya felső része ugyanis innen indul, és Mátraszentistvánba érkezik. Legrégibbi és leg híresebb műemléke a Háromfalu temploma (7). A Kút-hegy domboldalából kiemelkedő, 1938-42 között épült templomot az elmúlt években újították fel. Restaurálták az oltárképet, a mennyezet kazettás burkolatot kapott, az istentiszteletra pedig új harang hívogatja a település lakóit.

Fallóskutat az 1948-ban épült Mária kápolna tette nevezetessé (2). Gyógyító vizével, búcsújáró hely lett, ahol az elmúlt évtizedben bazilika méretű templom épült. Egyházi ünnepeken több ezer hívő vesz részt az istentiszteleteken.

A település közelében „Szénégetők útja” nevű tanösvényt létesítettek az őszi foglalkozás megismeréséhez (10). A környéken több országos jelentőségű túraútvonal vezet. Legjelentősebb az országos kéktúra, amely Galyate-tőn, Mátraszentlászlón és Mátraszentistvánon át jut el Ágasvárra, ahol kellemes turistaház várja az elfáradt vándorokat. Az utóbbi időben jelentek meg a kerékpáros túrázók. Tavasztól őszig több panzió biztosít helyet erdei iskolák lebonyolítására.

komfortom. Značná časť zotavovní sa snaží držať krok s požiadavkami modernej doby, a tak niekdajšie podnikové a odborárske rekreačné centrá sa pretvárajú na wellnessové hotely so 4 hviezdami, napríklad Grandhotel Galya a Hotel Narád.

Administratívnym centrom skupiny osád sa stal Alkár. Tu sa nachádzajú najdôležitejšie verejné inštitúcie: starostovský úrad, základná škola, škôlka, sporiteľňa, pošta, lekárska ordinácia, lekárne, ako aj obchody.

V Hornej Hute v uplynulých rokoch zriadili po celej krajine známy Lyžiarsky park rakúskej kvality. Milovníci zimných športov si tu môžu vybrať z 9 pestrých lyžiarskych dráh. V zimných mesiacoch na takmer 4 km dlhej sústave dráh vhodnú kvalitu a potrebné množstvo snehu zabezpečujú snehové delá (6, 8).

Lokalita Fiškalitáš Huta sa stala čoraz obľúbenejšou taktiež kvôli blízkosti lyžiarskej dráhy. Tu sa totiž začína horná časť dráhy, ktorá vedie až po Hornú Hutu. Jej najstaršou a najznámejšou umeleckou pamiatkou je Kostol troch dedín (7), ktorý sa dvíha do výšky zo svahu Kút-hegy. V rokoch 1938 až 1942 postavený kostol obnovili v uplynulom desaťročí. Reštaurovali oltárny obraz, strop dostal kazetový obklad, a obyvateľov osady na omše volá nový zvon.

Fallóskút so svojou liečivou vodou sa stal známym a vyhľadávaným pútnickým miestom vďaka kaplnke Panny Márie postavenej v roku 1948 (2). V posledných rokoch na tomto mieste bol postavený kostol s rozmermi baziliky (2).

V blízkosti osady pod názvom „Cesta uhliarov“ zriadili náučný chodník na spoznávanie niekdajšieho remesla miestnych obyvateľov (10). Cez okolie vedie viac značných turistických trás celoštátneho významu. Najdôležitejšou z nich je tzv. modrá túra, ktorá cez Galyate-tő, Fiškalitáš Hutu a Hornú Hutu sa dostáva k Ágasváru, kde unavených pútnikov čaká príjemná turistická chata. Na uskutočnenie škôl v prírode od jari do jesene zabezpečuje vhodné miesto viacero tunajších penziónov.

Samospráva obce Alkár prevádzkuje škôlku a základnú školu s 8 ročníkmi. Vedomosti žiakov popri povinných vyučovacích hodinách obohacujú náročne a zaujímavé

A község önkormányzata 8 évfolyamos iskolát és óvodát tart fenn. A kötelező tanórai foglalkozásokon túl igényes tanórán kívüli foglalkozások gazdagítják a gyermekek ismereteit. Emelt szintű testnevelési órák keretében népi táncot (11), úszást és síelést tanulnak a gyermekek (6, 8). Ezen kívül lehetőségük van a helyi szlovák hagyományok megismerésére, működik énekkar, történelemszakkör, furulyaszakkör, zongoraszakkör, környezetvédelmi szakkör, felzárkóztatás és tehetséggondozás. Nyaranta az általános iskola pedagógusai kézműves foglalkozásokat tartanak az érdeklődők számára.

1997-ben adták át a tájházat, ahol eredeti bútorok, használati tárgyak mutatják be a régi idők világát (5).

A község idegenforgalmi volta miatt a nyári időszakban több nagy rendezvényt tart (4, 9). Ilyen a pünkösdi vásárnapján megrendezésre kerülő Pünkösdi Bornapok. Ekkor mátraaljai borokkal és helyi tájjellegű ételekkel kínáljuk az idelátogatókat.

Augusztus első szombatján tartjuk Mátraszentimre településen a falunapot. Ezen a napon főzőversenyyel, gombaételek kóstolásával, gomba-szépség versennyel csábítjuk az érdeklődőket. Mindkét rendezvényen színvonalas kultúrműsorral szórakoztatjuk a jelenlévőket.

Augusztus 20-án a Háromfalu templománál jótekonysági főzéssel egybekötött búcsún vehetnek részt. Délután Mátraszentivánban falunapi rendezvényekkel folytatódik a program.

Július, augusztus hónapokban gasztronómiai napokon ismerkedhetünk a település vendéglátóinak főzési tudományával. Péntekenként kedvezményes áron kínálják a szlovák tájjellegű ételeket a felső-mátrai éttermek.

Kétévente kerül sor a szlovák kisebbségi önkormányzat által szervezett Nemzetiségi napra. Ezen magyarországi szlovák települések adnak kultúrműsort a helybeliek és az üdülővendégek szórakoztatására.

Az időpontokról és részletes programokról tájékozódni lehet a település honlapján: www.matraszentimre.hu és a községi önkormányzatnál: 06-37/376-410

Településünkön háziorvosi szolgálat, kézi gyógyszerár és állandó orvosi ügyelet biztosítja a lakosság és az üdülővendégek egészségügyi ellátását.

9

10

11

mimoškolské aktivy. V rámci hodín telesnej výchovy zvýšenej kvality nacvičujú ľudové tance (11), učia sa plávať a lyžovať (6, 8). Žiaci majú popritom možnosť spoznávať miestne slovenské tradície, zapojiť sa do práce spevokolu školy, zúčastniť sa zamestnaní rôznych záujmových krúžkov ale aj vyrovnávacích programov a zamestnaní, cieľom ktorých je rozvoj talentu. V roku 1997 odovzdali Pamätný ľudový dom v Alkári, v ktorom svet starých čias predstavujú pôvodné nábytky a úžitkové predmety (5). Obec vzhľadom na svoj turistický charakter v jarnom a letnom období organizuje viacero veľkolepých podujatí (4, 9). Takýmto sú napríklad Turičné dni vína, ktoré sa konajú počas turičnej nedele, keď návštevníkov ponúkame podmatranskými vínami a typickými miestnymi gastronomickými špecialitami.

Deň obce oslavujeme v Alkári počas prvej augustovej soboty. Na tento slávnostný deň lákame záujemcov súťažou vo varení, ochutnávkou hubových jedál a súťažou krásy, hlavnými aktérmi ktorej sú tiež hríby. Na oboch podujatiach zabávame prítomných kvalitným kultúrnym programom.

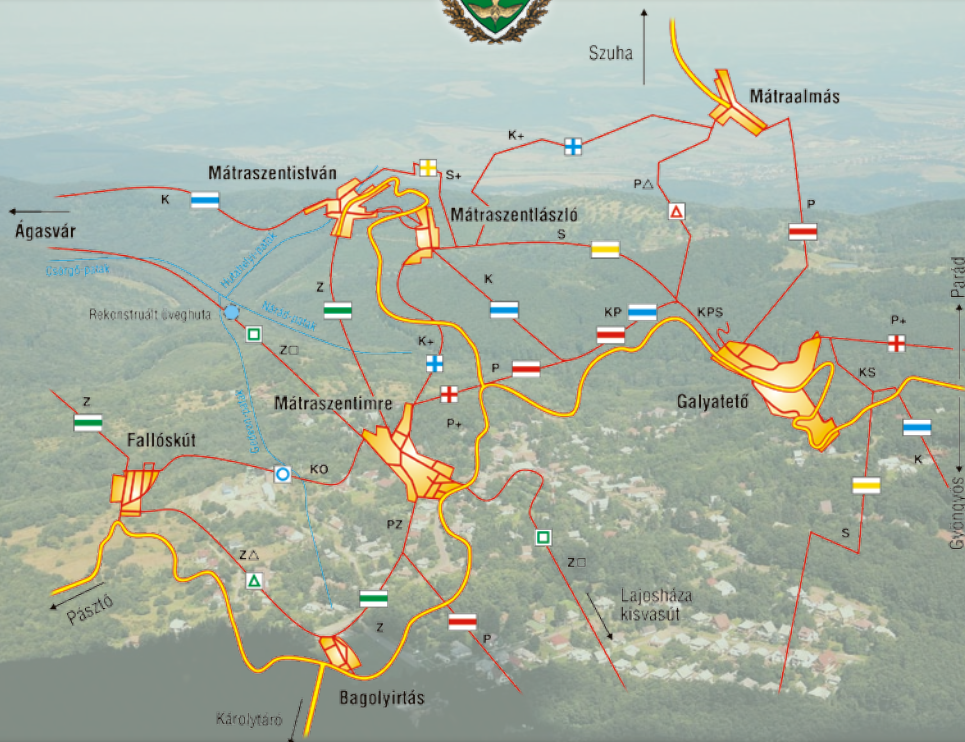
20. augusta, v deň štátneho sviatku, pri Kostole troch dedín sa môžete zúčastniť na hodoch, spojených s dobročinným varením. Pokračovaním programu sú popoludňajšie podujatia obecného dňa v Hornej Hute.

V júli a auguste sa môžete zoznamovať s kuchárskym umením hostiteľov osady aj v rámci gastronomických dní. Reštaurácie hornej Matry každý piatok za zľavnenú cenu ponúkajú svoje slovenské špeciality regionálneho rázu.

Slovenská samospráva v Alkári každý druhý rok usporadúva Národnostný deň, v rámci ktorého miestnym obyvateľom, ako aj turistom a rekreantom sa predstavujú kultúrnym programom Slováckmi obývané osady Maďarska.

O termínoch jednotlivých miestnych podujatí a o ich podrobnom programe sa môžete informovať na webovej stránke obce: www.matraszentimre.hu, ako aj telefonicke na starostovskom úrade: 06-37/376-410.

Zdravotnícku starostlivosť obyvateľstva a rekreantov v našej osade zabezpečuje služba domáceho lekára, lekárka a stála lekárska pohotovosť.

Kiadja:

Mátaszentimre Község Önkormányzata a TÁMOP 3.2.11/10/1. „Nevelési-
oktatási intézmények tanórai, tanórán kívüli és szabadidős tevékenységének
támogatása” című pályázat „Készségfejlesztés a tanórán kívül” (című)
TÁMOP-3.2.11/10/1-2010-0118 (azonosító számú) projekt keretében
Felelős kiadó: Stuller András polgármester

Írta és szerkesztette:

a Felső-mátrai Zakupszky László Általános Iskola Népismereti szakkörének
tagjai Kaszalané Szabad Judit pedagógus irányításával

Fordította: Fuhl/BT

Fotó: Előházi Péter, Leokhars Bt., Ma Bt.

SZÉCHENYI TERV

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZAG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai
Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.